

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 12 kor. — fill.
Fél évre . . . 6 kor. — fill.
Majd egy évre . . . 8 kor. — fill.

Egyes szám ára 8 fill.

Hétféli szám 4 fill.

Megjelen minden hétfőn délben, szerdán, pénteken és vasárnap reggel.

Felolvasó szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája, Barátok tere Manóljovics-ház
Telefon szám 119.

Kiadóhivatal:

Kosztuth-utca, Vojnich-palotában
Telefon szám 42.

Nyitási sorokint 40 fillér.

Választások után.

Még csak néhány kerületnek nincs képviselője. Holnap már ennek a néhánynak is lesz; majd megtartják a pólválasztásokat is egy héten belül, aztán összetül a t. Ház és egy harmad részben csupa ismeretlen nagyságokra találunk a régi képviselők és a kegyel mes minister urak.

Az első tiszta választás eredménye: száznegyven új ember! Egyébb eredményét majd csak hónapok múlva látjuk, de azonban tanulság már most is szerezhető elégséges.

Ezeket a tanulságokat persze paragrafusokkal tarkítva igen okosan fogja elmondani mindanyunknak a nagyméltóságú m. kir. Curia. Meg fogjuk hallani a Curiatól, hogy a választások tisztaságát 98 helyen a kortések, a szabadelvű párt és a hatóság ellenesei zavarták meg és csak 2 helyen élt vissza egy főszolgabíró vagy polgármester hivatalos hatalmával.

Amiből még nem következik, hogy mind a száz mandátumot megfogja a Curia semmisíteni, talán tized se, de még tán egyet se; de kiolvassuk majd

ezekből az ítéletekből azt, hogy a hatósági emberek túlon-tul megijedtek a szigorú paragrafusoktól, a tisztelt ellenzék pedig, amely még nem polgármester, nem főjegyző, nem szolgabíró és nem kisbíró, de az akar lenni: egyszerűen kinevette a törvényt, mert azt csak éppen az ő kedvéért, csak éppen a hatósági közegek pressiója ellen hozták.

Bárhogy kerülgetjük is a dolgot, bár mennyire akarunk is általánosságban beszélni: csak oda lyukadunk ki, hogy a mi legszűkebb hazánkról, a mi városunkban megeselekedett választásokról kell beszélünk.

Azt rebesgetik ugyanis úton-útfélen, hogy mindkét megválasztott képviselő mandátumát megtámadják.

Az első kerületben állítólag több halott leszavazott és több olyan, aki politikai jogainak gyakorlatától fel van függesztve.

Nem tudjuk mi igaz és mennyiben igaz ez a vád?

A második kerületben pedig azért, mert állítólag rendkívül sok adat van már a legyőzött párt kezében arra vo-

latkozólag, hogy az ellenzék nemcsak terrorizált, de etetelt és itatott.

Hangoztatnak még egy vádat nemcsak a megválasztott, de a kisebbségben maradt képviselő ellen is, amit azonban egyáltalán nem hiszünk el, s ez: bizonyos kötelező ígéret a Kolo Mladezs részére.

Ujra mondjuk: nem hiszük el, hogy akár melyik képviselőjelölt, bármilyen kötelező ígérést tett volna, de nem akarjuk elhinni azt se, akár egyik, akár a másik tudtával történtek az izgalmas, akár egyik, vagy a másik etetett vagy itatott volna.

Hova-tovább lecsendesednek a kedélyek. A legyőzöttek elfeledik a bukást, a győzők is felébrednek diadal mámorukból, kiki visszatér mindennapi dolgához, foglalkozásához, — kár volna akármelyik kerületben újra felizgatni a kedélyeket, esetleg új választással.

Mert ha tán megsemmisítenék egyik, vagy másik mandátumot, ki tudja nem győznének-e ismét azok kik most győztek?

Csak hiába való izgalmat, oktalan harcot okozna az újabb választás, ami

A hamburgi Crematorium.

— A »Bácskai Hírlap« eredeti tárczája. —

Írta: Dr. Pollák Lajos.

Hamburg, 1901. okt. 4.

Nem új keletű a társadalom egy művelt rétegének az a törekvése, hogy a holttestek ne a földbe tétessenek megsemmisülés végett, hanem, hogy égettessenek el. A halottégetés ősrégi szokás és annak felújítása csak mindenképen helyeselhető úgy hygieniailag, mint sok más tekintetben.

Nem akarok itt különben sem a halottégetésnek propagandát csinálni, nem akarom annak sem előnyét, sem hátrányait fejtegetni, ez egyéni felfogás, tény; hogy ez irány hódít és hogy máris nagy tért nyert. Hisz nálunk is Pozsonyban engedélyt kértek egy Crematorium felállítására, amit persze nem kaptak meg.

A most Hamburgban tartott congressus alatt alkalmam volt megismerkedni dr. Edmund Brackenhoeft ügyvéddel, ki a hamburgi halottégetők társulatának elnöke és érthető örömmel fogadtam meghívását úgy is mint orvos, hogy látogassak ki a Crematoriumba és nézzem meg, hogy és miképpen történik a halottégetés.

Tegnapelőtt délután néhány collega társa-

ságában ki is mentünk Ohlsdorfba, Hamburgnak köztemetőjébe, hol a Crematorium áll és azt hiszem nem lesz érdektelen, ha egy ilyen halottégetési processust e helyen feirolk. Egy minden tekintetben kifogástalan angol park közepén emelkedik a szines téglákból épült nagy kápolnaszerű épület — a Crematorium — és semmi sem emlékeztet arra, hogy itt holttesteket égetnek el. Az igen magas kémény úgy van beépítve, hogy inkább valami diszes toronynak látszik, mint kéménynek.

Beléptünk a főajtón. Egy gyönyörű terembe jöttünk, mely pálmákkal és élővirággal volt felszítve. A terem közepén áll egy magas ravatal, 2 oldalon 2—2 sor székekkel.

Olyankor mentünk ki, midőn tudtuk, hogy alkalmunk lesz látni egy teljes actust.

Bejött a gyászoló közönség; elhelyezkedtek a székeken, a koporsót ráteszik a ravatalra. A koruson harmonium szól, a koporsó fejénél a pap beszél — a német evangélikus papok nem tagadják meg közreműködésüket a halottégetésnél sem — és ez alatt a korusorokkal borított koporsó a ravatalról egy sülyesztő segítségével lassan, mintegy észrevétlenül eltűnik.

A többi a mélyített földszinten történik, a gyászoló közönség eloszlik. Mi természetesen

lementünk oda is, ami különben normalis körülmények közt rendőrileg tilos.

A lesülyesztett koporsó egy vágányokra helyezett tolokocsira jut, amelynek segítségével egy ott váró ember a hamvasztó kályhába tolja.

Ez a kályha, eltérőleg az Olaszországban divó szokástól, úgy van szerkesztve, hogy nem a tűz jut a holttesthez, hanem csak forró gőz és levegő, míg ugyanis az olaszországi Crematoriumokba a meztelen holttestet az égő tűz hamvasztja el, addig itt a holttest bennmarad az akár fa, akár érc koporsóban és úgy jön be egy tűzálló agyagból álló kályhába, illetőleg üregbe, melynek alapja egy Chamotte pálczikákból készült rostély.

A processus előtt 5—6 órával megkezdik a kályha fűtését a legfinomabb cokssal. 5—6 óra múlva a kályha, a hova koporsó jön rózsapiros, oda jön csöveken át a tűzhelyről a coksból fejlődő szénsav is, melyet levegő hozzávetés által szénmészoxiddá változtatnak. A hófok körülbelül 900—1000° C.-t tesz ki. Az elégséges összesen 1½—1¾ órát tart, ez függ a holttest tápláltságától, korától, nemétől — állítólag anyósok ½ órával tovább égne el. — A hulla elhamvasztásig fejlődő gőzök és gázok a kéményen át elszállnak

semmi hasznot de annál több kárt okozna városunknak.

A győztesek örvendjenek győzelmüknek, a legyőzöttek pedig vonják le a bukásból a tanulságot, hogy az elleneséget kicsinyleni sohse üdvös dolog hogy az elbizakodottság mindenkor árt, és hogy feltétlen hinni mindenkinek: naiv emberek erénye.

A czeglédi Kossuth-szobor.

Hogy jut eszünkbe nekünk a czeglédi Kossuth-szoborról írni?

Megmondjuk röviden: a czeglédi Kossuth-szobor első díját úgy látjuk nem adták annak, a ki első sorban megérdemelte volna, hanem annak, a ki másodsorban volt érdemes rá.

Ha jól emlékszem az első pályázaton senkinek se adták ki az első díjat, akkor is pályázott pedig az a szobrász, akinek művét a böles bíráló bizottság most is csak második helyre tette. Akkor az övé volt a legjobb, de mégse elég jó. Most az övé a legjobb, de azért mégse bízzák ő reá a czeglédi szobor elkészítését, hanem egy kezdő szobrászra — buzditásul!

Ez a másodsor mellőzött művész: *Telcs Ede*.

Mi szabadkaiak büszkék vagyunk Telcs Edére, nemcsak mert szabadkai, hanem mert magyar művész, a kit a külföld most a legjobb magyar szobrásznak tart. De csak a külföld. Magyarország nagyfejű műbírálói csak „kedves tehetség”-nek ismerik el.

A fővárosi lapok kivétel nélkül azt írták az ő czeglédi Kossuth-szobráról, hogy a pályamunkák között a legjobb és de még se ő kapta meg az első díjat.

A Pesti Napló legutolsó számában Gerő Ödön ír a szoborról. Arról, a melyik az első díjat nyerte és a Telcs szobráról is.

Azt mondja Gerő Ödön irásában Telcs szobráról:

A bíráló bizottságok ítélnek, nekem csak véleményem van. A hivatalos ítélet megfö-

minden füst és bűz nélkül és a megmaradt hamu a rostélyon át le hull az u. n. hamugyűjtőbe. Az elégés után, melyet egy ember az ellenőrző nyíláson át figyelemmel kísér, a hamut összegyűjtik és egy már elkészített bádóg szelenczébe teszik, leforrasztják és vignetát tesznek rá az elhamvasztott nevével és korával, stb.

Ha a koporsó ércből volt, az érc megolvadva különvállik, ha fából volt, ez meg mint faszén választható külön. Maga a holttestből keletkezett hamu alig tesz ki egy maroknyit, ami természetes is, hisz az emberi szervezet 74% viz, aztán még a szerves test, úgy hogy tényleg alig lepett meg, midőn láttam mily csekély marad vissza. Ha a calcinált csont esetleg kissé nagyobb darabban marad vissza, ezt egy erre szolgáló üvegeszközzel könnyen szét lehet morzsolni és a bádóg szelenczébe tenni.

A bádógszelenczét aztán a hozzátartozók tehetségük szerint művészies Urnába teszik és vagy ott, a Crematoriumban lévő Columbariumban helyezik el, vagy akár hazavihetik, amit nem szoktak megtenni, hacsak némely vő nem teszi meg, lévén elég biztos, hogy abból az Urnából ugyan a leganyósabb-anyós sem tud többé kijönni. Az egész actus mint

lebbezhetetlen, de csak oly kevésbé csalhatatlan, mint az ilyen külön vélemény. Amely nem lévén szavazat, értéktelen ott, ahol a szavazat dönt. Vagy pláne már döntött is. Mégis megszólaltatom, mert őszinte művészi meggyőződésből fakadt. Nekem az a hitem, hogy az első díj nem a Horvay János tervét, hanem a Telcs Edéét illeti meg. Az ő szobra külön a Horvayénál. Még pedig sokkal különb. Nagyvonalu, kifejezéses, művészi szobormű. Van benne monumentalitás is, van benne valami olyan ritmus, amelyben megcsendül a nagy pátosz. És megérezem benne annak a szimbolizmusnak nyomát, amely nélkül a szobor csak hűségese portraít. Telcs Kossuthja főlemelt, előremutató kezével mintha utat mutatna. Azoknak, akiknek a jelszavuk, hogy „előre!” Es mutatja nagy indulattal, érezhető hévvel, tüzzel. Ez a kémozdulat s az a nagy indulat, amely az egész testben nyilvánul, az az ihlettség, amely a kis minta arcán sugárzik, szimbolizál. Különben mint a szimbolizának azok a kifejezettebb elemei, amelyek a talapzat tövében szólnak meg.

Horvay szobrára pedig azt mondja, hogy: „Kossuthja azt a színeszt ábrázolja, aki Kossuth szerepét — rosszul játszaná!”

De persze hiába irnak a fővárosi újságok, a czeglédi Kossuth szobrot még se fogja Telcs Ede csinálni, mert — — — — —

Hogy igaza volt László Fülöpnek, amikor a kereszt vizet kívánta és a pápa áldását kérte.

Kérdem a naiv emberek kíváncsiságával: nem lehetne Telcs szobrát ide hozni Szabadkára? Q.

Különlélek.

A feljelentések.

A t. ellenzék amikor kipihente a választás fáradságait, elővette egy csomó miniszterpapirost, csinált egy formulát és arra a kaptafára csinált vagy tizenöt feljelentést a belügyminiszternél, az államvasutak igazgatóságánál

omlitém 1 $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{1}{4}$ órát tart. A szükséges cokszenyiség körülbelül 5 métermázsza. Az elégetési költség egyleti tagoknak 80 márka, nem tagoknak 120 márka.

Igen érdekes adatokat mondott el az elnök arról, mily küzdelmekbe került a Crematorium létesítése és mily pénzáldozatba. 1892. nov. 19-én kezdte meg a hamburgi Crematorium a működését és ez év szept. 27-ig 773 égetést eszközölt, köztük sok külföldi holttestet. Természetesen a hullaégetés nem kölelező, csak az égetteti el magát kinek jól esik. Németországban különben már van Crematorium 1878. óta Götthába, 1891. óta Heidelbergben 1898. óta Szuóba, 1900. óta Mantumba, és mint főntebb említénu 1891. óta Hamburgban.

A columbariumot néztem meg, aztán elhagytam a hamburgiak temetőjét. A kert kapujában még egyszer visszatekinttem a — kéményre. Mintha halvány füstöt láttam volna tódulni ki a kémény kürtőjén keresztül az égfél.

A halott teste szállott tán fel, hogy a feltámadáskor egyesüljön a már előbb felszállt lélekkel.

stb. A feljelentésekben hallatlan választás-visszaélésekről rántják le a leplet (?) Nevezetesen, hogy Vojnics kapitány a Mukicspárti szavazókat lovas rendőrökkel kiszorította a Rudics utcából, a rendőrbiztosok nem vették le a kalapjaikat az ellenzéki szavazók előtt, az állomásfőnök és a vasuti tisztviselők rábeszítették a vasuti altiszteket, hogy ne menjenek szavazni stb. Azt azonban elfelejtették feljelenteni, hogy egyik kórházi orvos behozta a betegeit a kórházból, hogy leadhassák a szavazatukat Dr. Biró Károlyra azt is elfelejtették feljelenteni, hogy egyik városi tisztviselő titokban Dr. Biró Karolynek korteskedett, de meg azt is elfelejtették feljelenteni, hogy a rendőrség megijedt a választási törvénytől és a piszkolódó, köpködő csöcseléklet szabadon engedte garázdálkodni, végül különösen elfelejtették feljelenteni azt, hogy az elvtársak nagy része berugott állapotban került az urnához. A tiszta választás okából mindezeket nem szabad kihagyni a feljelentésekből, a kir. Kuriának erről is tudomást kell szerezni.

— **Vogler Béla kir. táblabíró távozása.** Tegnap este a zombori kir. törvényszék és a zombori ügyvédi kar, valamint az ügyvédegylet bucsu-lakomát rendeztek Vogler Béla királyi táblabíró távozása alkalmából. Vogler Bélát most nevezték ki táblai bíróvá a szegedi táblához és Zomborban nem örömet veszik, hogy a törvényszék e jeles bíróját eltávozik. — A banketten az ügyvédi kar nevében az ügyvédegylet elnöke: *Szilágyi Mór* ügyvéd mondott bucsubeszédet a távozó bíróhoz. A felköszöntést, mely csupa hangulat és szellemes mondásokból állott, a jelen voltak nagy lelkesedéssel fogadták. — Hasonlóan fogadták a kir. tszéki elnök *Gozsdu Elek* szép felköszöntőjét. A nagyszámú társaság kora reggelig maradt együtt.

— **Gyászistentisztelet a 48-ban elhalt aradi hősköért.** A városunkban székelő Szt.-Ferenczrendi szerzetesek mindig — ismeretek voltak hazafiságukról. Most az aradi 13 vértanu szomorú, de dicső évfordulóján ismét szép jelét adta a szerzet. A rend quardiánja Kuluncsics Jesse ugyanis fényes segédlettel gyászmisét szolgáltatott a 49-ben okt. 6-án elhunyt 13 vértanuért. A ravatalon 100 drb viaszgyertya égett. A gyászmisén számosan megjelentek városunk előkelő közönségéből. Résztvettek a gyászmisén a honvédegylet még itt élő tagjai, köztük Antunovics Mátyás elnök, Radics Jakab a honvédegylet jegyzője, Szabó Sándor, Váli Béla, Vetrő István, stb. stb. A honvédegylet ez uton is köszönetet mond a helybeli Szent-Ferenczrendieknek hazafias ténykedésükért.

— **A városi képviselő választások.** A városi képviselők választását elhalasztották. Ugyanis a miniszter elrendelte a választókerületek új beosztását a szavazók arányában, így tehát a választás sem tartható meg. Az új szabályrendeleten már dolgoznak a városvezetés. A választó 10 kerületre fogják beosztani 32 új virilis és 30 új választott képviselő lesz. A szabályrendeletet a novemberi közgyűlés előtt már tárgyalni fogják úgy, hogy a november végén vagy december elején megtartandó városi képviselőválasztások már az új szabályrendelet értelmében történnek.

— **Halálozás.** Özv. Váli Antalné ma reggel elhunyt. Temetése holnap délután megy végbe.

— Szerencsétlenség. A szabadkai vasuti állomás fűtőházánál szerencsétlenül járt Lalyák László egy fűtőházi munkás felesége. Férfiének ritte ki az ebédet és sietséggel nem vette észre az árkot amely telve volt a mozdonyból kihányt izzó parázzsal, belelépett és térdig belesüppedt az izzó szén salakba mely mindkét lábát teljesen összegegette. Kiállítására a fűtőházi munkások segítségére siettek de már későn mivel a sebek üszkösödésbe mentek át. A szerencsétlenül járt asszonyt a mentők kivitték a kórházba ahol mindkét lábát amputálni fogják.

— A választások utójátéka. A képviselő választások epizódja tegnap fejeződött be a rendőrség előtt. Ugyanis Kolonics József a választás előtt néhány nappal becsipelt állapotban utcai botrányt csinált a főispánt, a polgármestert és az egész városi hatóságot szidalmazta. A rendőrség megindította ellene a kihágási eljárást és tegnapra tüzte ki a tárgyalást amikor is utcai botrányozás miatt 100 korona pénzbírságra, behajthatatlanság esetén 10 napi elzárásra ítélték. Kolonics az ítélet ellen felebezzelt.

— Sikkasztó községi irnok. Kuczurán Bucskó János községi irnok a község pénztárából 600 koronát sikkasztott. A község tartozott egy zombori czégnél 572 koronával. A községi jegyző távollétében Bucskó felvette a pénztárostól a pénzt, hogy Zomborba küldje. A pénzt elsikkasztotta és hamis postai feladó levényt adott át a pénztárnoknak. A zombori czég sürgette a pénz beküldését és ekkor rájöttek a sikkasztásra. Bucskó a pénzzel Zomborba ment azzal, hogy a tanítói vizsgát leteszi, a vizsgára nem is jelentkezett hanem megszökött. A rendőrség körözött.

— Elragadták a lovak. Biermann Jónás Szabadkáról Csantavérre igyekvő hintóát tegnapelőtt délután a lovak az országúton elragadták; a hintó fölborult és összetört. Szerencsére a kocsiiban ülő három leány közül csakis a tulajdonos nagyobb leányának karján estek gyengébb sérülések. A nem messze eső Somsich-pusztáról azután új kocsit és segítséget kaptak.

— Gyilkosság. Véres merénylet történt a napokban Baján a főtéren. Egy elvetemedett, folyton a verekedést kereső ember élete esett ennek a verekedésnek áldozatául. Az eset részletei a következők: Pénteken éjszaka egy asztalnál ültek a Zich-féle főtéri kávéházban Kanizsai Sándor, Csuvárdics Antal és Maisl Jakab. Csuvárdics és Kanizsai már régi haragosok voltak és minden találkozásuk alkalmával összeveszték. Így történt most is. Csuvárdics és Kanizsai egymást ütlegelték,

mire Zich az egész kompániát kizavarta az utcára. Itt ismét hajba kaptak és Kanizsai arcul ütötte Maisl. Erre ez elővette bőrvágó kését és azt markolatig beledöfte Kanizsai oldalába. Kanizsai berohant a Zich-kávéháza és ott a biliárd-asztal mellett holtan rogyott össze. Maisl hárman vették üzőbe. Az üldözők között volt Ódor György, a Szűcs Ödön-féle gépgyár vezetője is. Ez Maislra a Szent-Antal-utcában szembe került. Maisl Ódor Györgyöt is megszurta háromszor, de Ódor sebe nem veszélyes. Maisl ellen most folyik a vizsgálata.

— Havi kimutatás 1901. évi szeptember hó-ról. A mentő osztály a lefolyt hóban igénybe vételt a következő eseteknél u. m. Sebzés sérülés 33, belsőbajok 16, betegeknek a kórházba szállítása 5, elmebeteg szállítás 1, öngyilkosság, öngyilkossági kísérlet 1, Tűzhöz kivonulás 2, Hulaszállítás 5. Egyéb esetek —, összesen 63 esetben. A folyó évben 563 esetben, 1896. év szeptember hó 12-től pedig, a mai napig összesen 2576 esetben működött. A fertőtlenítőkhöz ellenőrzés végett e hó folyamán bejelentett: Roncsolótörök 4 esetben, ezek közül fertőtlenítés eszközlettel 4 esetben vörheny 3, ezek közül fertőtlenítés eszközlettel 2 esetben, Kanyaró 3, esetben ezek közül fertőtlenítés eszközlettel 3, Hökhurut —, Hólyagos himlő —, Hagymáz —, ezek közül fertőtlenítés eszközlettel —, esetben, Vérhas —, Gyermekágy láz —, ültömírgyömb —, ezek közül fertőtlenítés eszközlettel — esetben, tüdőgümőkör —, Orbáncz —, összesen 10, ezek közül fertőtlenítés eszközlettel 9 esetben. A fertőtlenítőkhöz az év folyamán bejelentett 80 fertőző betegségben szenvedő egyén.

— Gróf zenetanár. Lubinsky János lengyel gróf, ki azonban már évek óta magyar honos, zongora és ének lezckéket ad ugy kezdőknek mint pedig haladóknak. — A művész gróf kitünő tanár és nagy műveltségű férfi, aki tanítványai közül sokat művészi tökélyre vitt nagy zenei tudásával. A kitünő tanár magyar, német, francia, olasz és szláv nyelveket egyaránt bírja. Otthon található naponként d. e. 11—12-ig I-ső kör, Bem-utca, 118. sz. a. lakásán.

— Konstantinápolyból Párisba tandem. Knox S. W. a belfastli „Wester Club“ tagja és testvére Knox G. M. dublini sport-egylet tagja hajón és orient-express vonaton Londontól Konstantinápolyba jutottak, honnan most visszafelé tandemben teszik meg az utat. A két testvér szombaton Ujvidékre érkezett el. A tandem pár nem a világiáró csavargók sokaságához tartozik, hanem pasiából teszik meg a szép és érdekes utat.

Mindkettő egyetemi hallgató, amit irattukkal igazoltak. Innen Verbász, Szabadkán át Budapestre mentek.

— Szobatóz. Az éjjel majdnem végzetes szerencsétlenség történt Dr. Siffernek az izretemplom melletti házában. Hajduska nevű lakónál a konyhai butorzat kigyulladt de ideje korán észrevették és megakadályozták a tűz tovaterjedését. A konyha butorzata elégett.

— Az izr. nőegylet népkonyhája október hó 9-én nyílik meg. Felkérjük tehát a népkonyha tisztelt pártoló tagjait, hogy amennyiben természetbeli adományaikkal a népkonyha javára hozzájárulni kegyeskednek, — úgy adományaikat a népkonyha helyiségébe szíveskedjenek küldeni, ahol azok október hó 5-étől kezdve átvétetni fognak. Az elnökség.

— A helybeli közkönyvtár-egylet látogatottsága. 1901. év szeptember havában: Házhasználatra kivettek: Szépirodalmi 104 mű Tudományos 26 mű összesen: 120 mű. Helybeli használatra kivettek: Szépirodalmi 2 mű Tudományos 7 mű összesen: 9 mű. Az egylet vagyona szaporodott: Könyvtár, Szépirodalmi 11 mű 10 k. 377 kötet Tudományos 1 mű 1 k. összesen: 12 mű 11 k. 377 kötet. Muzeuma: állat gyűjtemény 23 drb, növény 1 drb, ásvány 3 drb, régi pénz 13 drb, régiségtár 4 drb néprajzi — drb összesen: 43 drb.

— Hol vegyünk cserépkályhát? Ott, ahol a legjobbat, legegyszerűbbet és mégis a legolcsóbbat lehet kapni! Nincs az a külföldi czég amely enél szeb és jobb cserépkályhát lehet kapni, mint Szabadkán **Dániel József** kályhagyárában. Hazai iparosainkat kötelességünk pártolni, különösen akkor, ha versenyképesek és hogy **Dániel József** cserépkályhái minden kritkán felül állanak, arról mindenki meggyőződhetik.

Gróf Lubinsky János

Zenetanár
zongora és énekleckéket ad. — Értekezhetni vele d. e. 11 — 12-ig lakásán I. kör Bem-u. 138.

SZÍNHÁZ.

Szinészeink Baján.

Szombaton este Ferenczynek a társulat kedvencz kórikusának jutalomjátékára nagyszámú közönség gyűlt egybe mely szívesen hallgatta végig Suppé elévülhetetlen bájos zenéjét a „Boccaccio“ operettel. A czimszerep Kornainak nyújtott alkalmat ugy ének, mint játékbeli

Van szerencsénk a n. é. hölgy közönség b. tudomására hozni, hogy raktárunkra

az őszi Saison divatárui
u. m. legújabb divatu szövet kelmék (különféle posztó és camgarn minőségek, chewiotte, homes pone, casan s flanel fajok) továbbá ruha-, blouse- s jupon selymek, blouse bársonyok, szövött s flanel parketok stb. nagy választékban megérkeztek s azokat legolcsóbb árak mellett árusítjuk.

Tisztelettel Schulhoff Jgnácza fia és társa.

képességének sikerdús érvényesítésére. Szívesen gratulálunk a kisasszonynak, mert látjuk a nagy ambícióját, mely a mai est merész vállalkozását fényesen bevállalta. Különösen az „undici” trióban excellált frissen csengő hangjával. Mellette Szogyi (Fiametta) érvényesült legkiváló és tüneményesü énekével ma is meleg tapsokra ragadta a hálás közönséget. A női főszereplők közül Sz. Kállay Jolánt (Beatrice) illeti méltó elismerés, továbbá Gerlakit (Izabella) és végül L. Mihályfi Juliát (Petronella). Mindhármán a mai esttel csak gyarapították előbbi sikerüket. A férfiak közül első hely illeti Ferenczit (Lambertuccio). A színpadra léptek babérkoszorút nyújtottak át neki és oly lelkes tapsviharral fogadták, hogy több másodperc kellett míg szóhoz juthatott. Mikor pedig szólni és játszani kezdett derűltség járt nyomában, mely az est folyamán minduntalan élénken megnyilatkozott. Kár, hogy ezt a derék komikust, akiben kiváló rendezői kvalitások is összpontosulnak, a jövő szezónban már nem fogjuk visszouláthatni, mert nagy tehetsége a temesvárbudai színházba jutatta virágvasárnaptól kezdve. Kivüle Rátkayt (Sealza borbély) illeti méltó dicséret értelemért, mindig hálás alakításáért. Mellette Szigethy (Loharingi) oldotta meg fényesen feladatát, az örökké részeges kádár szerepében. Falusy (Pietro) ma is brillírozott hatalmas baritonjával, Márton pedig Leonettót énekelte üdén, tisztán szóló accordokban. Az összjáték mindenütt precíz csattanós, az énekkar pompásan egybetanult, a mi Németh karnagy kiváló érdemeül róható.

dr. sz. v.

A szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

BRAUN HENRIK.

Kedvező alkalom!

Mérges pusztán falu létesítetett és 1902. évben Ötömös és Mérges között vasút fog közlekedni, kedvező fizetési feltételek mellett házat és földet lehet venni.

Bővebb felvilágosítást ad

Gubicza József,
vendégfő
Ötömös-pusztán.

Én Fischer Henrik

képző, díszítő, előző szabadkai kiváltságai vállalkozó a közönség Kazinczy (Gombkötő) utca 92. sz. özv. Bilitzkyne házában.

Értesitem a nagyérdemű közönséget és az egyleteket, hogy Pudler Dániel táncmesterrel és Pudler B.-vel soha semmiféle üzleti összeköttetésben nem voltam és jelenleg sem vagyok és nevemet az üzlet vállalatnál nem használhatják.

Egyben értesitem a nagyérdemű közönséget és az egyleteket, hogy elvállalok ezentúl is kiváltságait, bármilyen alkalomkor díszítést és bálakra, lakadalmakra, házmulatsagokra; estélyekre kikölcsönzők zászlókat, czimereket, lampionokat, fagyákat és minden a díszítéshez szükséges tárgyakat.

Átköltözésnél butorosomogolást valamint képző munkát javításra is elfogadok a legolcsóbb árban úgy helyben mint vidéken.

Kérem a n. é. közönség szíves pártfogását.

9667. sz. 1901. lkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szabadkai kir. törvényszék mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy a szabadkai takarékpénztár és népbank végrehajtónak Pacher Károly és neje Rudolf Lujza végrehajtást szenvedők elleni 400 kor. tőke követelés s járuléka iránti végrehajtási ügyében a szabadkai kir. törvényszék (a szabadkai kir. járásbíró) területén levő Szabadka város határában fekvő szabadkai 10023 sz. betétben foglalt Pacher Károly nevében álló 2 hold veru.itsi szántóföldre 1276 korona alapárverési kikiáltási árban elrendelte és, hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1901. évi október hó 24-ik napján délelőtt 9 órakor ezen kir. törvényszék mint ltkvi. hatóság árverési szobájában megtartandó nyilvános árverésen csak 1448 kor. utóajánlati áron felül fog a legtöbbet ígérőnek eladatni és a meynyiben magasabb ígérlet nem létezik az utóajánlati árban az utóajánlattevő özv. Gabriels Tamásné szül. Tumbász Terkára fog leütelni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsarának 10%-át vagyis 327 korona 60 fillért készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezeihez letenni; avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szabadkán, 1901. évi szeptember 18.

A kir. törv. sz. mint ltkvi hatóság.

Piry, kir. tvszéki bíró.

Angol stílusban készült

HÁLO SZOBA

és renesans stílusban

Ebédlőszoba

butor eladó

SEFCSITS LAJOS asztalosnál,
VI. k. Halasi-ut 205. sz.

Apró hirdetések.

Az apró hirdetések előre fizetendők. Minden apró hirdetés beiktatása legfeljebb 60 fillérbe kerül és 15 szó lehet, minden további szó 4 fillérért vastagabb betűből 8 fillérbe kerül. Ertesítéseket a kiadóhivatal ad; levélelti kérdésekhez válasza való bélyeg mellékelendő.

VII. kör 85. szám lakház nagy kerttel a zsidóemplom átellenében kiadó és eladó. Bővebbet Zsulyovich Antal sütő.

Fáklya

kapható
Pudler B.-nél
Szabadkán.

Két burorozott utcai szoba kiadó. Czím a kiadóba.

TÓZÁLLÓ
Chamotte
cserép - kályhákát
modern színekben és formában
szállít

Dániel A. József
cserép-kályha készítő Szabadka.

Állandó minta-raktára:
Bathány-utca, Csajkás ház.

Javítások pontos kivitelben,
jótállás mellett. Szolid munka,
olcsó árak.

Gyár telep: II-ik kör, 378 sz.

JÓ ES OLCÓSÓ ÓRÁK!

3-évi jótállással privát vevőknek

KONRÁD JÁNOS

órágyára, arany, ezüst és ékszer
árak szállító-háza.

BRÜX (Csehország)

Jó nickel-rem-óra . . . frt 3.75

Valódi ezüst rem-óra . . . frt 5.80

Valódi ezüst lánc . . . frt 1.20

Nickel ébresztő óra . . . frt 1.95

Cégem a cs. és k. birodalmi
üzemmel van kitértve, számtalan
arany ezüst kikiáltási érem valamint
ezernyi elismerő levél van birtokomba.
képes árjegyzék ingyen és bérlet.

A közönség érdekében!

Alulírott van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy a valódi Auer-égők, melyek legalább 1/2 évig egészen jól égnek, ezentúl I koronára leszállított áron kaphatók. Bátorodom egyszersmind n. é. közönséget figyelmeztetni, mert ezek bárha olcsóbbak a valódiaknál, de fényükre és tartósságukra nézve meg sem közelíthetik a valódiakat és számos esetben belátva az olcsó ár által elcsábított vevők, hogy semmit nem érnek, elvetették és újra a valódiakat használják.

Azért tessék csak a valódi Auer-féle patent égőket venni, melyeket 1 kor.-ért és a hozzá tartozó felszereléseket is a legolcsóbb árakban házhoz szállítok.

Ez alkalommal a téli időnyre ajánlom valódi Auer spiritusz lámpáimat, melyek bármilyen petroleum-lámpák-ból átalakíthatók, s óránként csak 4 fillér áru spirituszt fogyasztanak, gyönyörű fehér fénynyel, szag és korom nélkül égnek, azonkívül nem oly veszélyesek, mint a petroleum-lámpák. Különösen ott, a hol gáz nincs bevezelve, igen czélszerű, mert azt teljesen pótolja. A spiritusz patent Auer égők kizárólag csakis nálam kaphatók.

Mayerhof F.

A magyar gázizzófény részv. társ. szabadkai képviselője

Szobafestő,
mázoló,
aranyozó,
czimfestő

és minden e szakmába vágó munkát elfogad a leggyorsabb és a legdiszesebb kivitelben, úgy helyben mint vidéken

Kladek Kázmér

Szabadkán, III. Bercsényi-u. 669/a. sz.
Gyors és pontos elkészítés!